

Manipulace pocitem ohrožení

Před půl rokem jsme informovali o represivní vlně proti anarchickému hnutí ve Španělsku. Policie podnikla razie v sociálních centrech a v bytech některých aktivistů a aktivistek a jala se pod mytologickým označením „operace Pandora“ paralyzovat antikapitalistické aktivity.

Ve Španělsku mnoha lidem dochází, že kapitalismus není žádný ráj, jak je prezentován v reklamách, ale bezohledný systém, jehož středobodem je zisk. A vycházejí kvůli tomu často do ulic.

Jedinou legitimitou, která současnému kapitalismu zůstala, je thatcherovské heslo „Žádné alternativy neexistují“. Proto je také pro systém tak naléhavě důležité toto ideologické zdání udržet a jakékoliv životaschopné vize „jiného světa“ potlačit při sebemenším nebezpečí, že by mohly oslovit širší okruh nespokojených lidí.

Vedle toho, jako při každé krizi kapitalismu v historii, přicházejí ke slovu nástroje umožňující snazší kontrolu lidí a odvrácení jejich pozornosti od skutečných příčin krize. Těmito nástroji jsou především posilování pocitu ohrožení a zdůvodňování nespokojenosti takřka imaginárním nepřítelem.

K vyvolání pocitu ohrožení jsou třeba vnější a vnitřní nepřátelé. Mohou být skuteční, může jít o nafouklou bublinu, ale i o prostý konstrukt. Vzpomeňme například, jakým nebezpečím byly Husajnovy zbraně hromadného ničení, které

nikdo nikdy nenašel, ale přesto se staly záminkou pro vojenský zásah a rozvrat Iráku, který se dodnes utápí v krvi. Jediný, kdo si mne v této situaci ruce, jsou ropné koncerny, zbrojní koncerny a soukromé korporace zabývající se „bezpečností“. Zejména ve Spojených státech pak neustále přizívaný pocit ohrožení z terorismu přispěl k tomu, že vláda a její bezpečnostní složky doslova profízlovaly celou společnost až za hranici Orwellovy představitosti.

Opusťme ale Španělsko, Irák i USA a podívejme se, jak tato praxe funguje u nás. Pocit ohrožení v nás má aktuálně vyvolat islámský fundamentalismus. Je jedno, že zde skoro žádní muslimové nejsou, a muslimští radikálové už vůbec ne. Je s podivem, kolik lidí se na tuto vějičku chytlo. Ale nenávist proti imaginárnímu nepříteli nemůže přece způsobit žádné škody, na rozdíl od politicky přizívaného anticiganismu, který vedl až k pokusům o pogromy. Dalším nástrojem k vyvolávání vnějšího ohrožení je demonizace Ruska a jeho autoritářského vůdce. I když se Putin nechystá obsadit Evropu, nebrání to hysterii, na jejíž vlně se veze postupná (a překvapivě rychlá) militarizace společnosti. Nadšené mávání koloně bratrské armády předznamenává ochotu přijmout i povinné odvody, výchovu dětí k obraně „západních hodnot“, kontrolu obyvatel prostřednictvím povinného hlášení pobytu atd.

Pro vytvoření pocitu ohrožení vnitřním nepřítelem posloužili i u nás anarchisté (věční otloukánci všech režimů bez rozdílu). Španělský scénář byl okopírován i s mytologickou symbolikou. A tak v rámci „operace Fénix“ skočila policie po téměř jediném slyšitelném hnutí, které přichází s jinou vizí, než je nehynoucí kapitalismus; s vizí, která není založena na vykořisťování a sociální nespravedlnosti.

Je to právě vyvolávání pocitu ohrožení, který má její zásah legitimizovat. Policie poskytuje médiím neurčité informace a senzacechtivá média pak dílo předvídatelně dotváří, z podezřelého předmětu dělají výbušninu, a lidé, kteří si údajně doma povídali o symbolickém útoku na vojenskou techniku, jsou demonizováni jako teroristé.

Díváme-li se na události v souvislostech a s odstupem, můžeme vidět obecnou tendenci k utahování represivních šroubů a militarizaci. Zatímco v období poslední krize se řada lidí dostala na dno, do dluhů či začarovaného kruhu pracující chudoby, miliardáři zdvojnásobili své jmění. A určitě se o něj nebudou chtít nechat kvůli nějakému požadavku „sociální spravedlnosti“ připravit. Nehodí se jim opozice, která přichází se skutečnou alternativou. Té se potřebují zbavit pod jakoukoli záminkou. Potřebují však poslušné obyvatelstvo a poslušnosti se vždy nejlépe dosahovalo vyvoláváním pocitu ohrožení.